

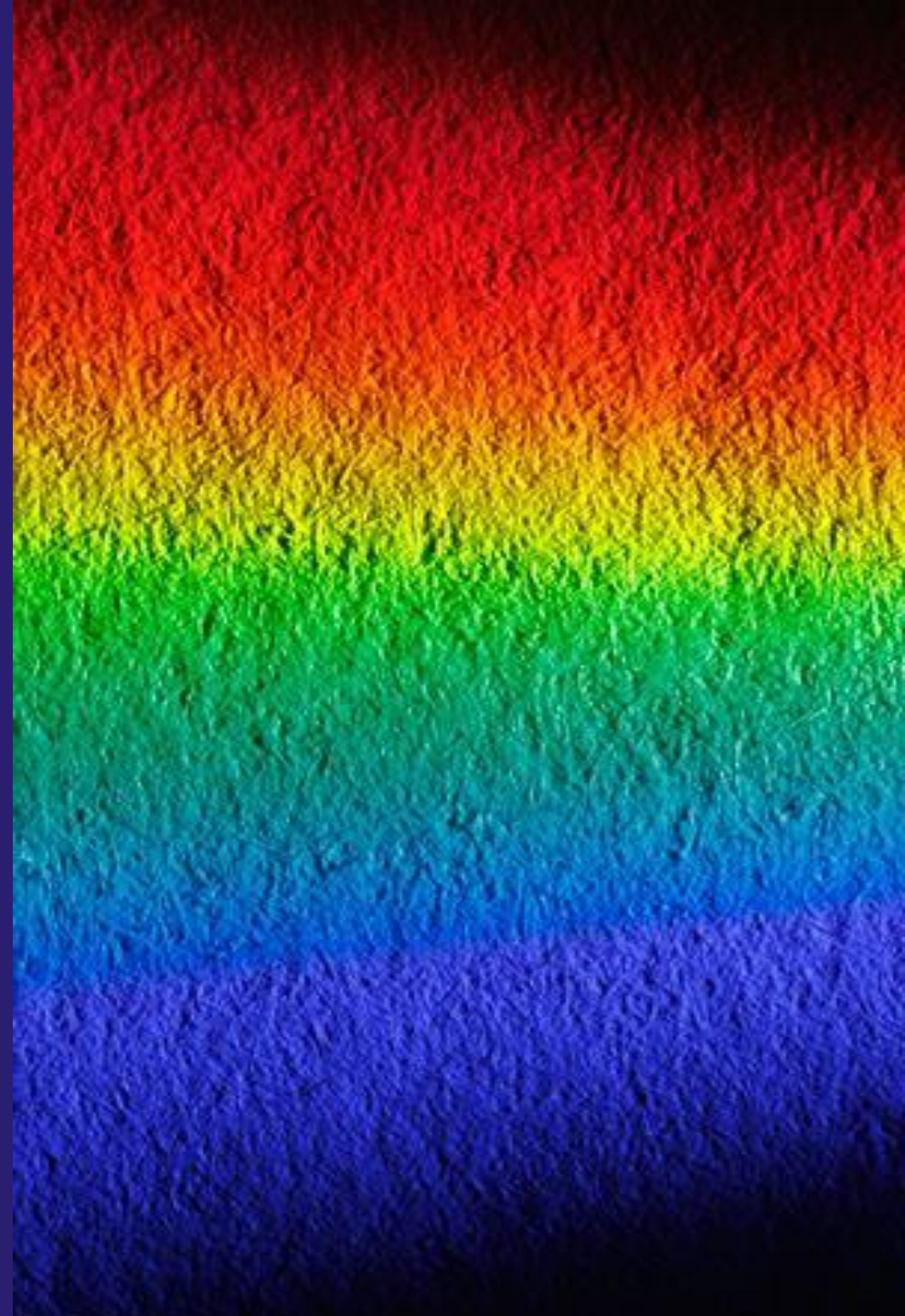
Επαναπροσδιορίζοντας τη θέση της Ιστορίας στο ελληνικό σχολείο

Edward Burne-
Jones, *Ο
καθρέπτης της
Αφροδίτης*

Άγγελος Παληκίδης
Αναπληρωτής καθηγητής Διδακτικής της Ιστορίας
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

*Ιστορική συνείδηση είναι
ο τρόπος με τον οποίο
βλέπουμε το παρελθόν
και πώς αυτός
επηρεάζει τον τρόπο με
τον οποίο κατανοούμε
το παρόν και
σχεδιάζουμε το μέλλον.*

Μορφές ιστορικής εκπαίδευσης

1. Τυπική
2. Μη τυπική
3. Άτυπη

Σχολική ιστορία - παραδοσιακό μοντέλο Ιδεολογία

- Φρονηματισμός
- Εθνοκεντρισμός
- Έμφαση στα πολιτικο-στρατιωτικά γεγονότα
- Μεγάλες εθνικές αφηγήσεις με βάση την αρχή του αξιοσημείωτου
- Μονοδιάστατη ανάγνωση του παρελθόντος
- Η αλήθεια είναι μια και μοναδική
- Παρελθοντολογισμός

Το παραδοσιακό μοντέλο-μέθοδος και μέσα διδασκαλίας

- Μετωπική διδασκαλία-αφήγηση
- Αποστήθιση
- Σχήμα εξέταση-παράδοση
- Αποκλειστική χρήση του ενός και μοναδικού σχολικού εγχειριδίου
- Αξιολόγηση: ανάκληση πληροφοριών

εθνοκεντρική ιστορία

Θέλουμε η ιστορία που
μαθαίνουμε αφενός να μας
κάνει να νιώθουμε
υπερήφανα για την
καταγωγή μας και για τα
επιτεύγματα των προγόνων
μας και αφετέρου να μας
φρονηματίζει προσφέροντάς
μας παραδείγματα προς
μίμηση ή προς αποφυγή –να
διδασκάμαστε από το
παρελθόν.

Τι ισχύει μέχρι σήμερα /ως προς την ιστορική γνώση

Αξιωματικές παραδοχές- «αυταπόδεικτα» σχήματα	Συνέπειες στην ιστορική συνείδηση των μαθητών/τριών
Η ιστορική αλήθεια ως αντικειμενική αρχή	Υπάρχει αντικειμενική αλήθεια για το παρελθόν και είναι η «επίσημη» αφήγηση που παράγει το κράτος
Θεωρία του ιστορικού μονόδρομου	«δεν υπήρχε άλλη λύση», «ήταν αναπόφευκτο να γίνουν έτσι τα πράγματα»
Ο μύθος της εθνικής ενότητας	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Πατριώτες Vs προδότες. ➤ Ενοχοποίηση και καταστολή της κοινωνικής και πολιτικής απόκλισης από τον κανόνα που επιβάλλει η κυρίαρχη ομάδα.
Ο μύθος της εθνικής ομοιογένειας των κοινωνιών του παρελθόντος	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Το αδιαφοροποίητο εθνικό παρελθόν επιβάλλει την υπεράσπιση αδιαφοροποίητου παρόντος και μέλλοντος ➤ Διαχρονική άρνηση της πολυπολιτισμικής συνύπαρξης και της διαπολιτισμικής αλληλεπίδρασης.
Η βία και η αδικία ως καταστατικές αρχές της ανθρώπινης φύσης και της ιστορικής εξέλιξης των κοινωνιών	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Κανονιστική αρχή του πολέμου ως αναγκαίου κακού ➤ Συλλογικές στάσεις απέναντι στον «άλλο» που νομιμοποιούν ιστορικά τη χρήση βίας: καχυποψία, εχθρότητα-μίσος-επιθετικότητα, υποτίμηση, καλλιέργεια εθνο-φυλετικών στερεοτύπων

Τι ισχύει μέχρι σήμερα /ως προς τη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία

Χαρακτηριστικά	Συνέπειες στην ιστορική συνείδηση των μαθητών/τριών
Έμφαση στην πολιτικο-στρατιωτική ιστορία	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Η ιστορία της ανθρωπότητας ως μια ακολουθία πολέμων ➤ Οι πόλεμοι και οι συνθήκες σηματοδοτούν την εξέλιξη των εθνών και πολιτισμών
Οι ιστορικές «προσωπικότητες» καθορίζουν την εξέλιξη των κρατών και της ανθρωπότητας	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Οι λαοί σε παθητικό ρόλο: είτε ανάξιοι χαρισματικών ηγετών είτε θύματα ανάξιων ή ματαιόδοξων ηγετών
Η αποστήθιση ως ιδεολογικός μηχανισμός	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Εμφύτευση της μιας «επίσημης» αλήθειας
Μια και αδιαφοροποίητη ιστορική αφήγηση	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Η δική μας αλήθεια είναι η μοναδική αλήθεια
Χρήση ομοιοούλων ιστορικών πηγών	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Επένδυση της «επίσημης» αλήθειας με το κύρος της επιστημονικής αυθεντίας ➤ Παραπειστική χρήση ιστορικών πηγών

Η παραδοσιακή ιστορική εκπαίδευση

- αντι-δημοκρατική
- αντι-αικουμενική
- αντι-ειρηνιστική
- Ξενοφοβική
- δογματική
- απολύτως ασύμβατη με τις πολυπολιτισμικές κοινωνίες στις οποίες ζούμε

Η σύγκριση των δύο αντιλήψεων για την Ιστορία

- Μετωπική διδασκαλία
- Αποστήθιση
- Πολιτικο-στρατιωτικά γεγονότα
- Μεγάλες εθνικές αφηγήσεις
- Ιστορία προσωπικοτήτων
- Μονοδιάστατη ανάγνωση του παρελθόντος
- Η αλήθεια είναι μια και μοναδική
- παρελθοντολογισμός

- Μαθητοκεντρική διδασκαλία
- Κριτική κατανόηση
- Όλοι οι τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας
- Πολυμέρεια-θεματικές προσεγγίσεις
- Εξανθρωπισμός της ιστορίας
- Πολυπρισματική-διαθεματική εστίαση
- Οι αλήθειες είναι πολλές
- Διασύνδεση του ιστορικού παρελθόντος με το παρόν και το μέλλον